

ІСТОРІЯ РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (СУЧАСНІСТЬ)

Викладач: кандидат філологічних наук, доцент Муравін Олександр Володимирович

Кафедра: слов'янської філології, II корпус, ауд. 426

E-mail: alexmuravin_2018@ukr.net

Телефон: (061) 289-41-05

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти	Російська мова і зарубіжна література. Друга мова Бакалавр						
Статус дисципліни	Нормативна						
Кредити ECTS		Навч. рік	2020-21	Рік навчання	4	Тижні	16
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	3	Лекційні заняття – Практичні заняття – Самостійна робота –			
Вид контролю	Іспит						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=						
Консультації: особисті – Дистанційні за домовленістю чи електронною поштою							

ОПИС КУРСУ

Курс «Історія російської літератури (сучасність)» («Історія світової літератури») спирається на базові знання, отримані студентами в процесі вивчення вступу до літературознавства, історії російської літератури I пол. XX століття та складає підґрунтя для подальшого вивчення російської та зарубіжної літератури XXI століття. Даний курс російської літератури вивчається в тісному зв'язку з історією зарубіжної літератури і історією філософії. Курс має чітку теоретичну та практичну спрямованість. Лекційний курс передбачає ознайомлення з найважливішими темами і проблемами, які формують у студентів уявлення про зміст та специфіку російського історико-літературного процесу. Система практичних занять разом із системою самостійної роботи дає змогу опанувати новий матеріал, закріпити й деталізувати його або розширити й доповнити матеріал, викладений у лекціях. Метою викладання курсу «Історія російської XXI століття» є формування у студентів знань про російський історико-літературний процес, його основні соціально-культурні та естетичні особливості; визначення зв'язку російської літератури з світовим літературним процесом, з зарубіжною та українською літературою; сучасне тлумачення творчості класиків літератури II пол. XX ст., огляди та аналіз літературних напрямків рухів, шкіль, періодів. Основними завданнями вивчення даного курсу для студентів є ознайомлення з основними теоретичними поняттями, необхідними для розуміння проблем курсу, як то: історизм, роман, психологізм, діалектика душі, художній метод, поетика твору, розвиток вмінь студентів аналізувати історико-літературний процес, особливості поетики, художнього світу письменника. Глибоке, аналітичне вивчення курсу сприятиме розвитку затребуваних роботодавцями навичок ефективної усної й письмової комунікації.

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- орієнтуватися в основних історико-літературних та теоретичних проблемах курсу;
- аналізувати художні твори, визначити сучасне значення творів та їх естетичну цінність;
- розпізнавати алюзії, ремінісценції та інші апеляції до класичних творів, персоналій, реалій доби під час роботи з художніми текстами, аналізу сучасних культурних продуктів тощо;
- використовувати дотичні образи, теми, сюжети російської літератури к. ХХ -поч. ХХІ ст.. при створенні будь-якого контенту чи продукту для підвищення їхньої впізнаваності, ефективного таргетування тощо;
- самостійно здійснювати наукові літературознавчі дослідження та презентувати їхні результати на студентських науково-практичних конференціях;
- впевнено користуватися науковою, навчально-методичною та довідковою літературою, сучасними програмами, продуктами для створення презентацій, візуалізації даних літературознавчого аналізу, урізноманітнення навчального процесу під час викладання курсу російської літератури школі.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Усне опитування і обговорення наукової і професійної літератури в галузі літературознавства(статті, монографії, презентації, тези тощо).

Реферування наукових статей з літературознавчої тематики

Короткі тести (контрольні , модульні) роботи за пройденим матеріалом

Презентації творчості письменників даного періоду, художніх творів доби

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ
Силабус навчальної дисципліни

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Вид теоретичного завдання: опитування	Тиждень 1	5
	Вид практичного завдання: термінологічний диктант, тестування з питань практичного заняття	Тиждень 4	10
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Вид теоретичного завдання: опитування	Тиждень 5	5
	Вид практичного завдання: термінологічний диктант, тестування з питань практичного заняття	Тиждень 8	10
Змістовий модуль 3 (розділ 3)	Вид теоретичного завдання: опитування	Тиждень 9	5
	Вид практичного завдання: термінологічний диктант, тестування з питань практичного заняття	Тиждень 12	10
Змістовий модуль 4 (розділ 4)	Вид теоретичного завдання: опитування	Тиждень 13	5
	Вид практичного завдання: термінологічний диктант, тестування з питань практичного заняття	Тиждень 16	10
Підсумковий контроль (max 40%)			
Усна відповідь на екзамені передбачає розгорнуте висвітлення двох питань: теоретичного (max 20 балів) і історико-літературного (max 20 балів)			40
Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=			
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ

Силабус навчальної дисципліни

Тиждень 1 Лекція 1 Практичне заняття 1	Поняття «постмодернізм» у сучасному літературознавстві. Постмодерн і постмодернізм		2,5
Тиждень 2 Лекція 2 Практичне заняття 2	Поняття «постмодернізм» у сучасному літературознавстві. Постмодерн і постмодернізм	Термінологічний диктант. Робота в групі : розглянути дискусії щодо коректності терміну постмодернізм, надати альтернативні поняття та терміни; розкрити національну специфіку «російського» постмодернізму	5
Тиждень 3 Лекція 3 Практичне заняття 3	Етапи розвитку російського постмодернізму : проблема періодизації. Основні вектори розвитку російського постмодернізму.		2,5
Тиждень 4 Лекція 4 Практичне заняття 4	Етапи розвитку російського постмодернізму : проблема періодизації. Основні вектори розвитку російського постмодернізму.	Термінологічний диктант. Робота в групі: розглянути різні підходи літературознавців до визначення часових меж постмодернізму в літературах Заходу та Росії, представити етапи розвитку постмодернізму в Росії, підтвердити їх творчістю російських письменників.	5
Змістовий модуль 2			
Тиждень 5 Лекція 5 Практичне заняття 5	Філософська платформа постмодернізму. Категоріальний апарат естетики постмодернізму		2,5
Тиждень 6 Лекція 6 Практичне заняття 6	Філософська платформа постмодернізму. Категоріальний апарат естетики постмодернізму	Термінологічний диктант. Робота в групі: представити пост філософію як модель «відкритої системи»; зазначити основні концепти французького постструктуралізму. Розкрити принцип децентрації оповідання, новелі стичність великих прозових форм; розглянути категорію гри.	5
Тиждень 7 Лекція 7 Практичне заняття 7	Нові моделі мислення та їх художні адекватності в російській постмодерністській літературі		2,5
Тиждень 8 Лекція 8 Практичне заняття 8	Нові моделі мислення та їх художні адекватності в російській постмодерністській літературі	Термінологічний диктант. Робота в групі: розглянути нові принципи організації художнього твору, коментарі як варіанти варіативності. Знати постмодерністські моделі мислення (нелінійне письмо, ризома, гра з хаосом, гра з мовою, форми «смерті автора» тощо	5
Змістовий модуль 3			

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ

Силабус навчальної дисципліни

Тиждень 9 Лекція 9 Практичне заняття 9	Нові концепції людини, історії, суспільства, культури, природи і засоби їхнього втілення у творчості російських постмодерністів		2,5
Тиждень 10 Лекція 10 Практичне заняття 10	Нові концепції людини, історії, суспільства, культури, природи і засоби їхнього втілення у творчості російських постмодерністів	Термінологічний диктант. Робота в групі: доповісти про проблему «Російський національний характер та пост гуманізм». Розкрити поняття «Постісторизм», «історичний скептицизм», проблема сучасної суб`ективізації», «панекологізм».	5
Тиждень 11 Лекція 11 Практичне заняття 11	«Пушкинский дом» А. Бітова в контексті літератури постмодернізму	Термінологічний диктант. Робота в групі: Розкрити місце А. Бітова в сучасному літературному процесі; розглянути традиційне й новаторське в романі «Пушкинский дом»; проаналізувати місце роману в літературі російського постмодернізму	2,5
Тиждень 12 Лекція 12 Практичне заняття 12	Поетика роману В. Єрофєєва «Москва-Петушки»	Термінологічний диктант. Робота в групі: надати дискурсивно-текстологічний аспект поняття автор в творі Вен. Єрофєєва, проаналізувати інтертекстуальний рівень поеми письменника, розкрити жанрові зв`язки твору	5
Змістовий модуль 4			
Тиждень 13 Лекція 13 Практичне заняття 13	Постмодерністська поетика В. Пелевіна (роман «Чапаев и Пустота»)	Термінологічний диктант. Робота в групі: надати характеристику творчому методу В. Пелевіна, розкрити своєрідність і оригінальність побудови сюжету роману «Чапаев и Пустота». Проаналізувати монологізм і раціоналізм художнього мислення В. Пелевіна	2,5
Тиждень 14 Лекція 14 Практичне заняття 14	Детективна проза Б. Акуніна		5
Тиждень 15 Лекція 15 Практичне заняття 15	Детективна проза Б. Акуніна	Термінологічний диктант. Робота в групі: розкрити місце Б. Акуніна в сучасному літературному процесі. Розкрити дискусійне питання про псевдоісторичну міфологію в творах письменника, порівняти твори Б. Акуніна з західноєвропейською класикою	2,5
Тиждень 16	Постмодерністська ситуація як елемент	Термінологічний диктант. Робота в групі: розкрити гротескно-фантастичну	5

Лекція 16 Практичне заняття 16	постмодерністського міфу в романі Т. Толстої «Кись»	інтерпретацію конфлікту народу і інтелігенції в романі Т. Толстої; проаналізувати творчий метод Т. Толстої як нову версію модерністського художнього методу	
Тиждень 16	іспит		40
Всього:			100

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Художні тексти:

Битов А. «Пушкинский дом»

Срофеев Вен. «Москва-Петушки», «Вальпургиева ночь, или Шаги командора»

Башлачев А. Лирика

Сапгир Г. Лирика

Рейн Е. Лирика

Акулин Б. «Чайка», «Азазель», «Турецкий гамбит», «Смерть Ахиллеса», «Пелагия и Черный монах»

Коляда Н. «Мурлин Мурло», «Персидская сирень»

Пелевин В. «Чапаев и Пустота», «Поколение П»

Словарі і навчальні посібники:

Ильин И. П. Постмодернизм : словарь терминов. Москва : Интрада, 2001. 384 с.

Казарина Т. В. Современная отечественная проза : учебное пособие. 2е издание, доп. Самара : Издательство Самарской гуманитарной академии, 2004. 256 с.

Скоропанова И. С. Русская постмодернистская литература : Учеб. Пособие. 3-е изд., доп. Москва : Флинта : Наука, 2001. 608 с.

Скоропанова И. С. Русская постмодернистская литература : новая философия, новый язык. Санкт-Петербург : Невский простор, 2001. 350 с.

Маньковская Н. Эстетика постмодернизма. Санкт-Петербург : Алетейя, 2000. 347 с.

Эпштейн М. Постмодерн в России : литература и теория. Москва : Издательство Р. Элинина, 2000. 460 с.

Забайлов Л. Постмодернизм : учебное пособие / Л. Забайлов, В. Шапинский. Москва : Прометей, 1993. 104 с.

Інформаційні ресурси:

Метареализм : Краткий курс

URL : <http://www.poet.forum.ru/archiv/arbstt.htm>

Курицын В. Русский литературный постмодернизм.

URL : <http://old.guelman.ru/slava/postmod/>

Дашкова Т. Три истории : забавные игры русского постмодернизма.

URL : <http://viscult.ehu.lt/article.php?id=201>

Скоропанова И. С. Лекции по истории русской литературы II пол. XX в.

URL : <https://gendocs.ru/v31062/>

Сушилина И. К. Современный литературный процесс в России. Учебное пособие. Москва : Изд-во МГУП, 2001. 130 с

URL : <http://www.hi-edu.ru/e-books/xbook699/01/part-001.htm>

Липовецкий М. Русский постмодернизм : очерки исторической поэтики.

URL : http://read.newlibrary.ru/read/lipoveckii_m_n_/page41/russkii_postmodernizm.html

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять обов'язкове!. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються, до них може бути застосовано процедуру повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу)

Політика академічної доброчесності

Студент зобов'язаний дотримуватись принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора. Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтесь з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви не доброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Студентам потрібно активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання. Студентам потрібно своєчасно перевіряти свою електронну скриньку і сторінку дисципліни у Moodle.

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу alexmuravin_2018@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р. (посилання на сторінку сайту ЗНУ)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методу проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>